

PAUL ROSENIVUS: Sveriges Fåglar och Fågelbon.

Av detta arbete, som upprepade gånger varit föremål för omnämnande i denna tidskrift, ha nu häftena 47—54 utkommit. Ht. 47—50 innehålla färgbilder utförda av dr G. SWENANDER av rödvingetrast, kungsfågel, nötväcka, kärrmes, tofsmes och såvsångare. Dr ROSENIVUS behandlar i de övriga nämnda häftena slutet på råkan, lömskfågellarna, flugsnapparena och början av sidensvansens, varvid på samma sätt som förut bilder av bo, boterräng o. s. v. meddelas.

Svenska fåglar efter naturen och på sten ritade av M. och W. VON WRIGHT, med text av prof. ERNAR LÖNNBERG. I. Baarsens förlag, Stockholm.

Detta arbete har nu hunnit utkomma t. o. m. dubbelhäftet 58—59. I de senast utkomna häftena finnas flera förut ej publicerade fägelbilder av bröderna VON WRIGHT, och artisten B. HALLBERG har kompletterat samlingen med väl utförda bilder av flera svenska arter, som saknas i den Wrightska serien. Texten har hunnit till tryckark 49. Dagröfåglar, storkar och hägrar äro av slutade, och början har kjorts med andfågellarna.

Till redaktionen ha vidare avlämnats följande arbeten, till vilka vi få återkomma i ett senare häfte, då här ej plats finnes för deras närmare anmälan.

W. L. SCRATERS: Systema Avium Ethiopicarum, A systematic List of the Birds of the Ethiopian Region. Part. I. Publ. by the British Ornithologists' Union, London 1924.

ERIK NORDENSKIÖLD: Biologins Historia. III. Den moderna biologin. Björck & Börjessons förlag. Stockholm 1924.

OTTO L. MOHR: Ärtfågelstjärans grunddrag. Översatt av ROBERT LARSSON. Wahlström & Widstrand, Stockholm 1924.

Smärre meddelanden.

Om fågellivet vid Narkes ståttsjär.

Under ovanstående rubrik återfinnes i Fauna och Flora årgång XVI, 1921, sid. 1 och 49 en ytterst intressant skildring av fågellivet kring den del av Hjälmaren, som vanligen går under benämningen »Hemfjärdens», samt kring Kvismaren och Mosjön. Upprepade gånger har jag gått igenom denna skildring och varje gång känt mig frestad att — till belysande av fågellivets förändring från senare delen av 1890-talet till framme 1920 — framlägga mina personliga iakttagelser från Hemfjärdens och Mosjön. Först nu har jag kunnat komma mig för att övertöra avsikten i handling.

Jag tager mig friheten för överskådighetens skull använda samma uppställning, som använts av författarne till skildringen i fråga, och berör endast de fåglar, som efter allt att döma saknades eller företer större eller mindre avvikning i förekomsten. Mina ornitologiska studier hänföra sig till åren 1890—1895 och 1898 samt omfattar i huvudsak vårperioderna intill början av juni månad.

Redan under dessa år kunde en märkbar förändring iakttagas i vegetationen särskilt vid Hemfjärdens, i det att såväl viken mellan Svartån och Hjälmarsberg som strandsträckan från Svartåmyrningen till Lillåmyrningen och därifrån mot Myrösidan visade allt kraftigare bladsvsvegetation samtidigt som al, björk och videbuskar allmera växte upp och förtätades till en halvt ogenomtränglig strandvegetation av en eller ett par manshöjder.

Likaledes får hänsyn tagas till att de år 1890 mycket ohyrdliga bladvassruggarna vid Mosjön mellan Mosås station och avloppsån först framemot 1898 fått sådan utsträckning, att de kunde locka kärnhökar till häckning.

Bladvassens fåglar.

Körvingaren torde icke hava funnits förrän mot senare delen av 1890-talet, då ett av mig funnet goldröbo tydde på, att fågeln funns och att han häckat norr om Lillåmyrningen. Fågeln iaktogs jag icke, och dock var han av mig känd från Tåkern.

Brua kärnhöken funns icke eller iaktogs icke förrän 1898, då ett par uppehöll sig vid Mosjön i maj, ehuru jag icke kunde finna boet.

Fältrallen fann jag aldrig, men vill icke förneka att han kunnat finnas.

Körtrömmen iaktogs icke och hördes ej heller, och dock tillbrakte jag åskilliga tidiga vårmorgnar vid Hemfjärdens stränder. *Kvistsvanen* fanns icke.

Strandsnäckens fåglar.

Blå kärrhök saknades, ehuru ett eller annat exemplar sågs vår och höst.

Kärrr.

Brunanden lyckades jag icke finna¹ under häckningstiden, ehuru hon sista året var av mig känd från Tåkern.

Skadanden iaktogs häckande först 1898.

Svarttranden iaktogs icke.

Viggen iaktogs icke.

Skrattmå saknades.

Rorhöna saknades vid de angivna lerpöarna.

Svåfåckig smphöna hörde jag ett par gånger, men såg icke fågeln. (Häckade i Skagershults mosse.)

Sorspönen blev allmera allmän såväl på falten mellan Svartån

och Myrö som vid Mosjön.

Kärsmäppan saknades efter allt att döma.

Brushöna häckade säkerligen vid Mosjön, ehuru jag icke fann bo.

Strandängar och anslutande åkerfält.

Vaktel. Av företedda ägg vet jag, att ett rede någon gång i tidigare hälften av 1890-talet funnits i trakten av Mosås.

Strandskogar.

Grönsiskan var kring Örebro ganska sällsynt, men fanns i de s. k. Reträttskogarna söder om staden och söder om Almby.

Stegitskan fann jag under häckningstid endast mellan Myrö och Esplunda. Däremot var hon ej sällsynt vintertiden.

Gröfsken var egendomligt nog mycket sällsynt.

Bastardäckergälan började först från och med mitten av 1890-talet förekomma här och var, t. ex. kring lasaretet i Örebro.

Jordugslan, som icke nämnes annat än som strykfågel i den åberopade skildringen, var ganska allmän kring de s. k. Rymningebackarna och torde säkert hava häckat i de tätta enbuskbackarna. Jag sökte då för tiden ivrigt hennes bo i strandvegetationen, men sedan jag i Jämtland sett hennes bo, förstär jag att det borde legat i de nämnda backarna.

Bergsvan häckade årligen, åtminstone intill 1894 såsom fört. antager i Klisbergen, vid Mogetorp, Jerle, men kanske stördes de vid denna häckplats sedan sanatoriet kom till.

¹ I Kvismaren var den dock föremål för jakt åtminstone 1884.

Pigritsväskan häckade dels en gång på de kvartliggande resterna av en hövälm (starrgräs) ca 1/2 m. över markrytan på Mosjömaden, dels i gamla kråkbon vid Säbylund.

Larvfåken iaktogs icke häckande, men kan detta hava berott på, att äggen icke torde hava varit lagda, då jag lämnade skolestaden i början av juni.

Mindre strandpiparen häckade årligen vid Hemfjärdens östra del på Essöns sandstränder.

Ehuru ej direkt tillhörande föreliggande anteckningar må förtjana nämnas, att *gladan* ännu så sent som i början av 1890-talet häckade vid Säbylund, Kumla och i Kräcklinge och att *korpen* ännu 1895 häckade vid Säbylund. Tyvärr blevo ett eller annat år senare de gamla korparna (eller åtminstone den ena) skjutna, varefter denna ställiga fågel synes hava gått ut på dessa trakter.

Bo av *vådingtrast* har jag upprepade gånger funnit vid Ämmeberg i Narke och är av den övertygelsen, att han häckade sporriskt även kring Örebro.

Storraketen uppgevgs häckande i trakten av Göksholm, men eftersöktes av mig förgäves.

Bland omnämnda däggdjur från slättjöarna nämnes även *illern*. I så fall måste han hava invandrat senare, åtminstone om han finnes på av mig genomsköta området. *Hermilinen* var särskilt kring Liljån mycket vanlig, men aldrig såg jag vare sig vid Hjälmaren eller vid Mosjön något, som antydde närvaro av iller, ej heller hörde jag talas om något sådant djur. Dock genomströ-vade vi — icke i flockar, som pojkar för sed hava — utan ensamma eller två kamrater. båda lika intensivt intresserade, Örebrotrakten milhals i alla riktningar, offrande alla helgdagar på utflykter i naturen. Vi uppnådde virtuositet i att klara oss från helgdagarnas obligatoriska skolguddstjänst och lämnade i regel under vårperioden staden redan vid 12- eller 1-tiden på natten för att i dagningen vara på platsen för de planerade äggfärderna. Hade vi två fridagar i sträck övernattade vi i gårdar eller lador, för att icke i onödan gå miste om vad grynings- och morgonimmarna hade att bjuda, och sällan såg oss staden åter förrän mörkret fallit på.

I ständigt kontakt med övriga äggsamlare såväl bland pojkar som äldre — jag vill särskilt nämna den enastående ställiga äggsamling som hopbrakts av bruksförvaltare E. CHRISTINSSON på Hasselfors — hade jag säkerligen tillfälle att få en god uppfattning om Nätkeslätterns fauna, men beklagligtvis fick jag aldrig tillfälle studera Kvismaren och Tysslingen.

Växjö i april 1924.

Roland Nilolin.

En ringmärkt kråka återfunnen.

Genom brevkort poststämplat den 20 april 1924 meddelar herr JONAS ORSSON, att han skjutit en kråka med Riksmuseis ring no 118. Denna kråka hade som nästan flygg unge ringmärkts av